

HỘI THẢO QUỐC TẾ**CHÍNH SÁCH, PHÁP LUẬT NHẪM ĐẢM BẢO QUYỀN
TỰ DO TÍN NGƯỠNG, TÔN GIÁO:
CHIA SẺ KINH NGHIỆM GIỮA CHÂU ÂU VÀ VIỆT NAM**

Trong hai ngày 8 và 9/10/2015, tại Hà Nội, trong khuôn khổ Chương trình Hỗ trợ Đối thoại Chiến lược Liên minh Châu Âu (EU) - Việt Nam, Ban Tôn giáo Chính phủ (Bộ Nội vụ) phối hợp với Phái đoàn Liên minh Châu Âu tại Việt Nam tổ chức hội thảo quốc tế ***Chính sách, pháp luật nhằm đảm bảo quyền tự do tín ngưỡng, tôn giáo: Chia sẻ kinh nghiệm giữa Châu Âu và Việt Nam*** nhằm tạo ra một diễn đàn cho các nhà khoa học, nhà quản lý, nhà tu hành tôn giáo Việt Nam và Châu Âu trao đổi thông tin, đánh giá thành tựu của Việt Nam trong việc thúc đẩy và bảo đảm quyền tự do tín ngưỡng, tôn giáo; vai trò của nhà nước trong việc xác định và thực hiện pháp luật về tín ngưỡng, tôn giáo; cam kết của Việt Nam đối với quốc tế trong việc bảo vệ và thúc đẩy quyền con người trong lĩnh vực tự do tôn giáo; chia sẻ kinh nghiệm về vấn đề đa dạng tôn giáo và các mô hình tôn giáo ở Châu Âu; chỉ ra nỗ lực bảo vệ giá trị và tự do tôn giáo ở các nước thành viên Liên minh Châu Âu, tập trung vào sự bình đẳng và hòa hợp giữa các tôn giáo ở Châu Âu.

Tham luận của các nhà khoa học, nhà quản lý, chức sắc và nhà tu hành tôn giáo phía Việt Nam tập trung vào ba chủ đề:

Một là, đảm bảo tự do tín ngưỡng, tôn giáo ở Việt Nam.

Tham luận của TS. Bùi Thanh Hà, Ban Tôn giáo Chính phủ, phân tích 9 nội dung cụ thể cần xây dựng trong *Luật tín ngưỡng, tôn giáo* nhằm bảo đảm quyền tự do tín ngưỡng, tôn giáo của mọi người dân Việt Nam, đồng thời nâng cao năng lực, hiệu lực, hiệu quả quản lý nhà nước đối với hoạt động tín ngưỡng, tôn giáo.

Tham luận của PGS.TS. Hoàng Văn Nghĩa, Học viện Chính trị Quốc gia Hồ Chí Minh, phân tích việc thực hiện cam kết quốc tế về quyền tự do tôn giáo, tín ngưỡng của Việt Nam ở ba nội dung: nội luật hóa quyền con người và quyền tự do tôn giáo, tín ngưỡng của Việt Nam; thực tiễn bảo đảm các cam kết quốc tế về quyền tự do tôn giáo, tín ngưỡng ở Việt

Nam; hoàn thiện khung pháp luật, chính sách và thiết chế bảo đảm quyền con người và quyền tự do tôn giáo, tín ngưỡng.

Báo cáo của ông Nguyễn Thế Doanh, Ban Tôn giáo Chính phủ, tập trung trình bày vấn đề đối ngoại tôn giáo Việt Nam trong xu thế hội nhập quốc tế. Theo tác giả, một mặt, quan hệ quốc tế của các tôn giáo ở Việt Nam thời gian gần đây ngày một phát triển sôi nổi và rộng khắp ở hai lĩnh vực là hoạt động thuần túy tôn giáo và hoạt động xã hội. Mặt khác, các hoạt động quan hệ quốc tế liên quan đến tôn giáo của Việt Nam tập trung ở hai lĩnh vực: *một là*, hoạt động của lãnh đạo Đảng và Nhà nước Việt Nam trong quan hệ với các lãnh tụ tôn giáo thế giới; *hai là*, các bộ ngành của Việt Nam tích cực tham gia và có trách nhiệm trong các hoạt động quốc tế song phương và đa phương liên quan đến nhân quyền, tôn giáo.

Bài viết của PGS.TS. Nông Văn Lưu, Học viện An ninh Nhân dân, bàn về tôn giáo với an ninh tôn giáo ở Việt Nam hiện nay. Theo tác giả, những vấn đề cơ bản cần được giải quyết tốt an ninh tôn giáo ở Việt Nam hiện nay là: tiếp tục xây dựng và hoàn thiện luật tín ngưỡng, tôn giáo đi đôi với tăng cường giáo dục pháp luật nói chung và pháp luật về tín ngưỡng, tôn giáo cho toàn xã hội, từ công chức nhà nước đến chức sắc, chức việc và tín đồ các tôn giáo, cũng như toàn thể nhân dân để hiểu biết và thực thi đúng, từ đó góp phần bảo vệ an ninh Tổ quốc.

Hai là, thực tiễn tín ngưỡng, tôn giáo ở Việt Nam.

Tham luận của PGS.TS. Nguyễn Thanh Xuân, Học viện Chính trị Quốc gia Hồ Chí Minh, đưa ra ba nhận định đáng chú ý: *thứ nhất*, thời gian gần đây, một bộ phận đồng bào dân tộc thiểu số ở Tây Bắc và Tây Nguyên theo Công giáo, nhất là theo Tin Lành, là sự thể hiện quyền tự do tôn giáo của mọi người dân Việt Nam; *thứ hai*, Đảng và Nhà nước Việt Nam rất quan tâm đến cộng đồng các dân tộc thiểu số theo tôn giáo và luôn có chính sách kịp thời, đúng đắn, trong đó lưu tâm đến những vấn đề đặc thù cần giải quyết phù hợp; *thứ ba*, chính sách tôn giáo của Đảng và Nhà nước Việt Nam đã đi vào cuộc sống, tạo ra sự chuyển biến quan trọng trong đời sống tôn giáo vùng đồng bào dân tộc thiểu số, góp phần vào sự ổn định và phát triển của đất nước.

Báo cáo của ThS. Lê Thị Liên, Ban Tôn giáo Chính phủ, phân tích tiến trình hội nhập văn hóa Công giáo trong vùng đồng bào dân tộc thiểu số ở Tây Nguyên như: chú trọng tìm hiểu phong tục và học tập ngôn ngữ các dân tộc thiểu số; đưa văn hóa các dân tộc thiểu số vào sinh hoạt tôn

giáo; bảo tồn và phát triển di sản văn hóa của các dân tộc thiểu số; ưu tiên đào tạo nhân sự truyền giáo là người dân tộc thiểu số. Từ đó, tác giả cho rằng, hội nhập văn hóa là đòi hỏi tự thân của tôn giáo này để tồn tại và phát triển ở khu vực Tây Nguyên; Về phía Nhà nước, đó là chính sách tôn trọng và bảo đảm quyền tự do tín ngưỡng, tôn giáo, theo hoặc không theo tôn giáo của mọi người dân.

Ba là, đóng góp của tôn giáo đối với quá trình xây dựng đất nước.

Bài viết của ThS. Nguyễn Văn Thanh, Trung ương Mặt trận Tổ quốc Việt Nam, nhấn mạnh kết quả của tổ chức Mặt trận Tổ quốc Việt Nam trong việc phát huy vai trò tích cực của các tôn giáo trong hoạt động từ thiện xã hội và phát triển cộng đồng, như: các phong trào thi đua yêu nước; sống “tốt đời, đẹp đạo”; xã hội hóa giáo dục; xã hội hóa hoạt động y tế; bảo trợ xã hội và dạy nghề.

Bài viết của Hòa thượng Thích Gia Quang, Giáo hội Phật giáo Việt Nam, và bài viết của Đầu sư Thượng Tám Thanh, Hội Thánh Cao Đài Tây Ninh, tập trung phản ánh sự phát triển và thành tựu mà hai tổ chức tôn giáo này đạt được trong những năm gần đây, đóng góp hữu ích vào sự nghiệp đại đoàn kết toàn dân tộc, chung tay xây dựng và phát triển đất nước Việt Nam.

Nữ tu Nguyễn Thị Nhứt, dòng Thánh Phaolô thành Chartes Đà Nẵng, tập trung phản ánh hoạt động từ thiện xã hội của Tỉnh dòng Thánh Phaolô thành Chartes Đà Nẵng giai đoạn 2010 - 2014 như: chăm sóc trẻ em khuyết tật, người già không nơi nương tựa, người mắc bệnh phong, người nhiễm HIV/AIDS; hướng nghiệp cho phụ nữ; khám bệnh và cấp phát thuốc cho người nghèo; phục vụ cháo và cơm cho người nghèo; cứu trợ người có hoàn cảnh khó khăn.

Báo cáo của ông Lê Đức Thắng, Tỉnh độ Cư sĩ Phật hội Việt Nam, trình bày đóng góp của tổ chức tôn giáo này trong việc tham gia chăm sóc sức khỏe cộng đồng. Tác giả nhận định, việc chăm sóc sức khỏe cộng đồng của Tỉnh độ Cư sĩ Phật hội Việt Nam trong hơn nửa thế kỷ qua góp phần bảo tồn và phát triển y thuật cổ truyền. Kết quả công tác này đạt được thời gian qua còn rất khiêm nhường so với nhu cầu của xã hội, nhưng đã góp phần vào công tác an ninh xã hội của đất nước.

Tham luận của các học giả đến từ Châu Âu tập trung chia sẻ kinh nghiệm bảo vệ và phát huy tự do tôn giáo ở khu vực này.

Bài viết của GS.TS. Marco Ventura, Trường Đại học Siena, Italia, đề cập đến khung pháp lý tôn giáo ở Châu Âu ở 5 chiều cạnh: bảo vệ và thúc đẩy quyền tự do tôn giáo; không phân biệt đối xử vì lý do tôn giáo; sự trung lập và công bằng của nhà nước; quyền tự chủ và tư cách pháp nhân của cộng đồng tôn giáo; đối thoại và hợp tác với các cộng đồng tôn giáo. Tác giả kết luận: Khung pháp lý về tôn giáo ở Châu Âu là kết quả của một quá trình phát triển phức tạp gồm các yếu tố có tính hệ thống như sự tiến bộ của pháp luật EU, các yếu tố cơ bản như tính trung lập của nhà nước và quyền tự chủ tôn giáo.

GS. Louis Leon Christians, Trường Đại học Công giáo Louvain, Bỉ, trong báo cáo của mình, sau khi trình bày chính sách công, các hiện tượng tôn giáo mới và án lệ về nhân quyền ở Châu Âu, đã kết luận: hệ thống pháp luật của Tòa án Nhân quyền Châu Âu ngày càng phù hợp với thực tế và có các án lệ cân bằng về các hiện tượng tôn giáo mới (các giáo phái) sau Khuyến nghị 1412 (năm 1999) của Nghị viện Hội đồng Châu Âu.

Tham luận của GS.TS. Sophie van Bijsterveld, Trường Đại học Radboud, Hà Lan, sau khi trình bày một số mô hình quan hệ Nhà nước và Giáo hội ở Tây Âu hiện tại, phân tích cách những mô hình này làm hài hòa mối quan hệ với chủ nghĩa đa nguyên mới,... đã chú trọng thảo luận về quan điểm của các quốc gia Tây Âu trong việc sử dụng tôn giáo dân sự là cách để gắn kết xã hội. Kết luận, tác giả nhấn mạnh, EU dù vẫn đang ở những bước khởi đầu trong việc xây dựng quan hệ với các tôn giáo, nhưng đã đưa ra thông điệp “đối thoại cởi mở, minh bạch và thường xuyên với các tổ chức tôn giáo” trong các hiệp định của mình.

Kết quả hội thảo đã góp phần thúc đẩy sự đối thoại tích cực giữa Việt Nam với Liên minh Châu Âu nhằm tăng cường sự hiểu biết lẫn nhau trong lĩnh vực tôn giáo, từ đó góp phần thúc đẩy quan hệ Việt Nam - EU theo Hiệp định đối thoại và hợp tác toàn diện (PCA). /.

Đinh Thị Xuân Trang

Vụ Tôn giáo, Ban Dân vận Trung ương